

**PAŃSTWOWY POWIATOWY
INSPEKTOR SANITARNY
W STALOWEJ WOLI**

lek. med. Stanisław Pieprzny

**STAN SANITARNY
POWIATU STALOWOWOLSKIEGO
W 2020 ROKU**

Stalowa Wola, 05.03.2021 r.

Szanowni Państwo.

Wzorem lat poprzednich, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli przedstawia coroczną informację o stanie sanitarnym powiatu stalowowolskiego. Prezentowana publikacja przedstawia stan sanitarny powiatu na dzień 31 grudnia 2020 r. i została opracowana na podstawie własnych danych, okresowych sprawozdań i opracowań.

Rok 2020 był trudnym rokiem dla wszystkich, upłynął w cieniu pandemii wywołanej zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 oraz wystąpienia masowych zachorowań wywołanych tym koronawirusem. Pierwszy potwierdzony przypadek zachorowania na COVID-19 w powiecie stalowowolskim wystąpił 17 marca 2020 r., a od 20 marca 2020 r. do odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej ogłoszono stan epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020 r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. poz. 491, z późn. zm.).

W związku z powyższym, priorytetowe znaczenie dla organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej miało realizowanie zadań epidemiologicznych mających na celu zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19, co spowodowało konieczność wprowadzenia reorganizacji pracy PSSE w Stalowej Woli. Od początku pandemii, pracownicy wykonują zadania – zależnie od potrzeb – 24 godziny na dobę, nie wyłączając świąt i dni wolnych od pracy, udzielając setek odpowiedzi na zapytania, zgłoszenia i interwencje obywateli dot. problemów związanych z epidemią COVID-19, zarówno telefonicznie, jak i z użyciem elektronicznych środków komunikacji.

W 2020 r. przeprowadzono 5896 działań w zakresie przeciwdziałania zakażeniom wirusem SARS-CoV-2, w tym 4305 wywiadów epidemiologicznych oraz 1591 kontroli przeprowadzonych wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli dot. przestrzegania obowiązujących wymagań w zakresie ograniczeń, nakazów i zakazów wydanych w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Ponadto, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli wydał 2022 decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności, w tym 1914 decyzji dot. obowiązku kwarantanny i 108 decyzji dot. obowiązku izolacji w warunkach domowych. Poza tym, za nieprzestrzeganie obowiązku kwarantanny PPIS w Stalowej Woli nałożył dwie kary pieniężne w wysokości po 1000 zł każda.

Pomimo obciążenia organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej dodatkowymi obowiązkami wynikającymi z działań mających na celu przeciwdziałanie i zwalczanie epidemii COVID-19 oraz ograniczeń w funkcjonowaniu obiektów podlegających nadzorowi (m.in. pływalni, hoteli, siłowni, zakładów kosmetycznych i fryzjerskich, restauracji, szkół, przedszkoli, żłobków itp.), Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli wykonywał w miarę możliwości – w oparciu

o analizę ryzyka zagrożenia zdrowia i życia – statutowe zadania z obszaru bezpieczeństwa żywności i żywienia, bezpieczeństwa zdrowotnego wody i chemikaliów, zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, higieny pracy, promocji zdrowia i profilaktyki chorób, a także higieny nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży.

PPIS w Stalowej Woli w minionym 2020 roku obejmował swoim nadzorem 2274 obiekty, z czego skontrolowano 632 obiekty. W ramach prowadzonego bieżącego i zapobiegawczego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 6715 kontroli i wizytacji, pobrano do badań laboratoryjnych 506 próbek, wykonano 7457 badań laboratoryjnych próbek pobranych w ramach nadzoru oraz od klientów zewnętrznych (w tym 14867 oznaczeń laboratoryjnych i pomiarów), wydano 2714 decyzji administracyjnych i postanowień oraz nałożono 44 mandaty karne na łączną kwotę 7450 zł.

W dalszym ciągu doskonalono wdrożone systemy zarządzania jakością w działalności kontrolnej i laboratoryjnej, zgodnie z normami PN-EN ISO/IEC 17020 „Ocena zgodności. Wymagania dotyczące działania różnych rodzajów jednostek przeprowadzających inspekcje” oraz PN-EN ISO/IEC 17025 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”, gwarantując uzyskanie wiarygodnych wyników kontroli i badań, jak również skuteczną realizację zaplanowanych celów i przedsięwzięć w obszarze ochrony zdrowia publicznego.

W przedkładanym raporcie ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego, wskazując jednocześnie kierunki dalszych skutecznych działań celem zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańcom powiatu stalowowolskiego.

Z poważaniem

lek. med. Stanisław Pieprzny

Państwowy Powiatowy

Inspektor Sanitarny

w Stalowej Woli

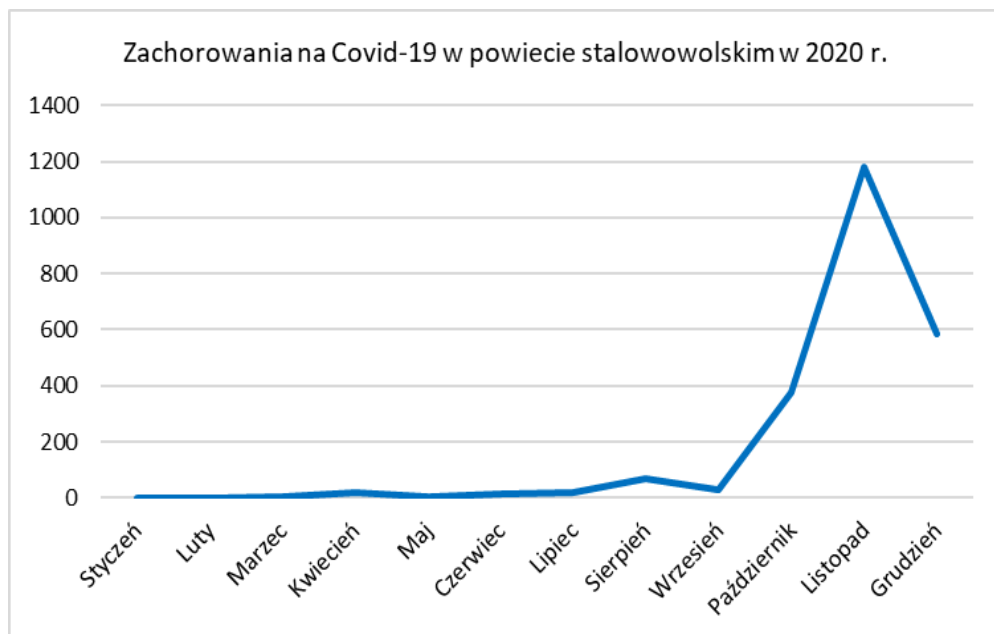
I. Stan sanitarny podmiotów prowadzących działalność leczniczą i sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych

Rok 2020 w działalności przeciwepidemicznej zdominowała pandemia koronawirusa SARS-CoV-2, która wyznaczała kierunki działań w celu ograniczania rozprzestrzeniania się zakażeń. Pierwszy potwierdzony przypadek zachorowania w powiecie stalowowolskim wystąpił 17 marca ubiegłego roku, łącznie w 2020 r. zarejestrowano 2295 zachorowań na COVID-19, w tym 273 osoby wymagały hospitalizacji, a 93 osoby zmarły z powodu tej choroby.

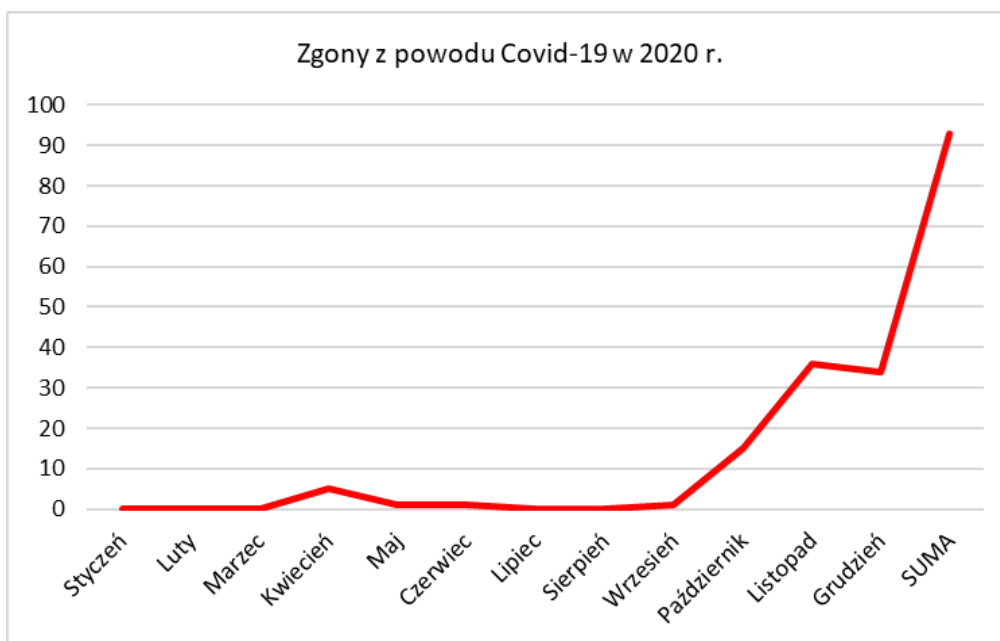
Dynamika zachorowań w powiecie przedstawiała się następująco:

Styczeń	0
Luty	0
Marzec	6
Kwiecień	20
Maj	2
Czerwiec	13
Lipiec	17
Sierpień	69
Wrzesień	30
Październik	376
Listopad	1179
Grudzień	583
SUMA	2295

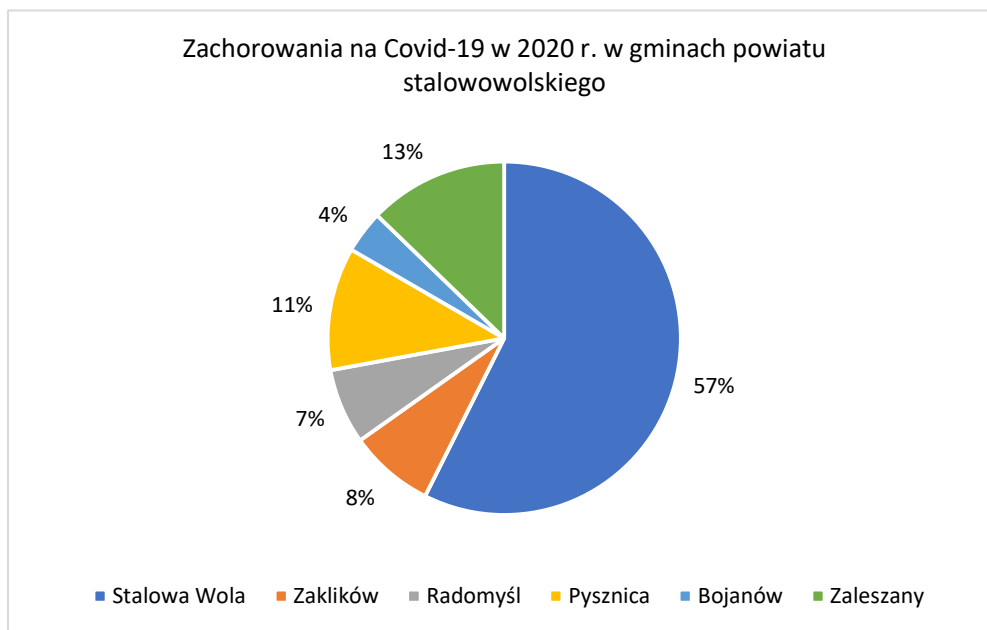

Poniżej przedstawiono dynamikę zgonów:

Styczeń	0
Luty	0
Marzec	0
Kwiecień	5
Maj	1
Czerwiec	1
Lipiec	0
Sierpień	0
Wrzesień	1
Październik	15
Listopad	36
Grudzień	34
SUMA	93

Natomiast mapa zachorowań w powiecie kształtowała się następująco: Miasto Stalowa Wola – 1317 zachorowań, Gmina Zaklików – 179, Gmina Bojanów – 89, Gmina Radomyśl nad Sanem – 159, Gmina Pysznica – 258, Gmina Zaleszany – 293 zachorowań.

Zarejestrowano 12 ognisk zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2 w Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli, gdzie łącznie zakażeniu uległo 77 pacjentów i 130 osób z personelu, ognisko w Zakładzie Pielęgnacyjno-Opiekuńczym w Stalowej Woli, gdzie zachorowało 23 pacjentów i 14 osób z personelu, ognisko w Domu Pomocy Społecznej w Stalowej Woli 6 osób zakażonych (4 pensjonariuszy i 2 osoby z personelu) oraz ognisko w Domu Pomocy Społecznej w Irenie, gdzie zakażeniu uległo 8 pracowników i 22 pensjonariuszy.

Przeprowadzono łącznie 5896 działań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, w tym 1591 kontroli przeprowadzonych wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli dot. przestrzegania obowiązujących wymagań w zakresie ograniczeń, nakazów i zakazów wydanych w związku z wystąpieniem stanu epidemii oraz 4305 wywiadów epidemiologicznych. W ramach działań związanych z zapobieganiem i zwalczaniem zakażeń koronawirusem SARS-CoV-2, PPIS w Stalowej Woli wydał 2022 decyzji z rygorem natychmiastowej wykonalności, w tym 1914 decyzji dot. obowiązku kwarantanny i 108 decyzji dot. obowiązku izolacji w warunkach domowych. Poza tym, za nieprzestrzeganie obowiązku kwarantanny PPIS w Stalowej Woli nałożył dwie kary pieniężne w wysokości 1000 zł każda.

Ponadto, w 2020 roku kontynuowano nadzór nad pozostałymi chorobami zakaźnymi – realizowano działania związane z zapobieganiem oraz zwalczaniem chorób zakaźnych, zakażeń oraz zatruc pokarmowych u ludzi, prowadzono monitoring bieżącej sytuacji epidemiologicznej i sprawozdawczość w tym zakresie. W przypadku większości chorób w 2020 roku zmniejszyła się liczba nowo wykrytych zachorowań/zakażeń w stosunku do roku 2019. Odnotowano spadek zachorowań na choroby szerzące się drogą pokarmową – znacznie zmniejszyła się liczba zachorowań na Salmonellozy z 40 zachorowań w 2019 r. do 16-u zachorowań w 2020 r. Zmniejszyła się także liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy – z 31 zachorowań w 2019 r. do 14-u w 2020 r. oraz zmniejszyła się liczba zachorowań na wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez norowirusy – z 24 w 2019 r. do 8 w 2020 r. Wśród chorób szerzących się drogą kropelkową zmniejszyła się liczba zachorowań na ospę wietrzną z 267 zachorowań w 2019 r. do 134 zachorowań w 2020 r. Nie odnotowano zachorowań na świnkę, natomiast zarejestrowano 1 przypadek krztuśca. Zmniejszyła się także liczba zachorowań na płonicę z 24 zachorowań w 2019 r. do 6 zachorowań w 2020 r. W 2020 r. nie zarejestrowano zachorowań w grupie chorób układu nerwowego, tj. na wirusowe zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, wirusowe zapalenie mózgu, bakteryjne zapalenie opon mózgowo-

rdzeniowych i/lub mózgu inne określone oraz zapalenie mózgu inne i nie określone. W grupie chorób szerzających się drogą naruszenia ciągłości tkanek w 2020 r. nie odnotowano zachorowań na WZW typu B (w 2019 r. zarejestrowano 3 przypadki zachorowania na przewlekłe WZW typu B), zarejestrowano natomiast w 2020 r. 1 przypadek WZW typu C (4 przypadki w 2019 r.).

W grupie innych chorób: spadła liczba zachorowań na boreliozę z 59 zachorowań w 2019 r. do 18 zachorowań w 2020 r., a zwiększyła się liczba osób szczepionych p/wścieklicznie – z 13 przypadków w 2019 r. do 19 przypadków w 2020 r. W 2020 roku nie odnotowano zachorowania na odrę, a także nie odnotowano zachorowań wśród innych chorób, przeciw którym prowadzi się szczepienia ochronne tj. błonica, różyczka.

Poza tym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli prowadził nadzór nad zakażeniami wewnątrzszpitalnymi. W 2020 r. poza ogniskami zakażeń koronawirusem wystąpiły 2 ogniska zakażeń szpitalnych: w Oddziale Pediatrycznym zakażeniu uległo 4 dzieci – czynnik etiologiczny Rotawirus, w drugim ognisku w Oddziale Chorób Wewnętrznych zakażeniu uległo 7 pacjentów, czynnik etiologiczny nie ustalony.

Od 2013r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli prowadzi nadzór epidemiologiczny nad osobami chorymi na gruźlicę. Nadzór ten obejmuje zarówno osoby chore jak i osoby z kontaktu z chorym. W 2020 r. zarejestrowano 7 zachorowań na gruźlicę (w 2019 r. zarejestrowano 10) – 3 zachorowania zarejestrowano w Stalowej Woli, 2 w gminie Radomyśl nad Sanem, 1 zachorowanie w gminie Zaklików i 1 zachorowanie na terenie gminy Pysznica.

Prócz tego, od 2019 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli prowadzi nadzór epidemiologiczny nad chorobami przenoszonymi drogą płciową (kiła, rzeżączka, ziarnica weneryczna oraz inne choroby wywołane przez Chlamydie) – w 2020 r. zarejestrowano 1 przypadek zachorowania na kiłę (w 2019 r. zanotowano 2 przypadki kiły na terenie powiatu stalowowolskiego).

PPIS w Stalowej Woli prowadzi stały monitoring nad chorobami zakaźnymi, który pozwala na bieżącą ocenę sytuacji epidemiologicznej i wczesne podejmowanie działań przeciwepidemicznych. Do chorób, które objęte są stałym monitoringiem należy m.in. grypa. Jest ona monitorowana w systemie „SENTINEL”. System ten polega na cotygodniowym zgłaszaniu zachorowań na grypę przez wyznaczoną placówkę służby zdrowia i pobieraniu materiału do badań serologicznych w przypadku wystąpienia zwiększonej liczby zachorowań.

Liczba zgłoszeń podejrzeń i zachorowań na grypę zmniejszyła się w stosunku do roku 2019 z 381 zachorowań do 258 w 2020 r. Zachorowania te zakwalifikowano na podstawie objawów klinicznych, badań laboratoryjnych w kierunku grypy nie wykonywano.

W 2020 r. nie odnotowano sytuacji związanych z zagrożeniem bioterrorystycznym.

2. Szczepienia ochronne

Szczepienia ochronne realizowane są na podstawie Programu Szczepień Ochronnych. W 2020 r. występowały okresowe przerwy w realizacji szczepień wynikające z bieżącej sytuacji epidemiologicznej zakażeniami koronawirusem SARS-CoV-2, nie mniej jednak starano się systematycznie szczepić grupę najmłodszych dzieci. W 2020 r. opieką w zakresie szczepień objęto 18062 dzieci i młodzieży w wieku od 0 do 19 roku życia. W 2020 r. przeciwko grypie zaszczepionych zostało 1880 osób z powiatu stalowowolskiego. Realizacja Programu Szczepień Ochronnych prowadzona była w 43 punktach szczepień.

3. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą

W 2020 r. PPIS w Stalowej Woli obejmował nadzorem sanitarnym 214 podmiotów świadczących usługi medyczne, w tym: placówki lecznictwa zamkniętego, przychodnie, ośrodki zdrowia, prywatne specjalistyczne gabinety lekarskie, gabinety stomatologiczne, gabinety rehabilitacji leczniczej, laboratoria, gabinety indywidualnych praktyk pielęgniarek i położnych. W związku z wystąpieniem epidemii wywołanej zakażeniami wirusem SARS-CoV-2 oraz koniecznością podjęcia dodatkowych licznych działań mających na celu zapobieganie, przeciwdziałanie i zwalczanie COVID-19, w 2020 r. udało się przeprowadzić 47 kontroli w podmiotach prowadzących działalność leczniczą, w wyniku których w jednym obiekcie (gabinecie stomatologicznym) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stanu higieniczno-sanitarnego i wszczęto postępowanie administracyjne. Nieprawidłowości zostały usunięte, co wykazała kontrola sprawdzająca. W pozostałych skontrolowanych placówkach nie stwierdzono uchybień.

II. Stan sanitarny środowiska

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli w 2020 r. objął nadzorem 13 urządzeń do zaopatrywania ludności w wodę do spożycia (wszystkie pracują w oparciu o wodę podziemną), z czego 10 spośród nich stanowią wodociągi służące do zbiorowego zaopatrzenia w wodę do spożycia, tj.:

3 wodociągi o produkcji $\leq 100 \text{ m}^3/\text{d}$:

- wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie w Stalowej Woli,
- wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie w Hucie Komorowskiej,
- wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Radomyślu nad Sanem,

5 wodociągów o produkcji 101-1000 m^3/d :

- wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Karkówce,
- wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Chwałowicach,
- wodociąg dla gminy Bojanów, ujęcie Ruda,
- wodociąg dla gminy Zaleszany, ujęcie w Kotowej Woli,
- wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Radomyślu nad Sanem,

2 wodociągi o produkcji 1001-10000 m^3/d :

- wodociąg dla gminy Pysznica, ujęcie w Pysznicy,
- wodociąg dla miasta Stalowa Wola, ujęcie w Stalowej Woli,

3 podmioty zaopatrujące w wodę:

- wodociąg dla HSW Stalowa Wola,
- wodociąg dla SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli,
- Indywidualne ujęcie wody Firmy Handlowej RIA Sp. z o.o. Sp. K. Jamnica 160, 39-410 Grębów dla Stacji Paliw Nr 4 w Pysznicy, ul. Szubargi 96.

Spośród ww. wodociągów sieciowych służących do zbiorowego zaopatrzenia w wodę ludności, 2 zaopatrują ludność zamieszkujejącą w miastach, pozostałe zaopatrują mieszkańców wsi. Skontrolowano 4 wodociągi pod względem stanu sanitarnego oraz wszystkie ww. wodociągi w zakresie oceny jakości wody do spożycia przez ludzi. Kontrole stanu sanitarnego urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę nie wykazały nieprawidłowości.

Według danych PPIS w Stalowej Woli pozyskanych od producentów wody, z wody pochodzącej z przedmiotowych wodociągów w 2020 r. korzystało 113 702 konsumentów. Jednocześnie należy nadmienić, że wodociąg HSW Stalowa Wola, ujęcie w Stalowej Woli, zasila zakłady pracy zlokalizowane na obszarze byłej Huty Stalowa Wola (11 000 osób), wodociąg dla SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli zaopatruje w wodę personel i pacjentów ww. szpitala (ok. 420 osób). W związku z tym, uwzględniając wodociągi gminne i wodociąg dla miasta Stalowa Wola, z wody pochodzącej z sieci wodociągowej korzystało 102 282 osób, co stanowi 96,6 % mieszkańców w powiecie stalowowolskim. Pozostali mieszkańcy zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia z indywidualnych ujęć, której jakość nie jest kontrolowana przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

W celu określenia czy spożywana woda jest bezpieczna dla zdrowia ludzi, pobrano do badań laboratoryjnych 58 próbek w ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego oraz 125 w ramach kontroli wewnętrznej, z czego 21 próbek zakwestionowano ze względu na przekroczenia parametrów takich jak: żelazo (6), mętność (3), pH (1), ogólna liczba mikroorganizmów w temp. 22° C (4) oraz bakterie grupy coli (7).

W 2020 r. w wodociągu sieciowym dla gminy Zaklików, zasilanym z ujęcia w Radomyślu nad Sanem stwierdzono niewłaściwą jakość wody do spożycia przez ludzi. W czerwcu 2020 r. w próbce wody pobranej z tego wodociągu w ramach nadzoru sanitarnego stwierdzono bakterie grupy coli, przy jednoczesnym wykluczeniu obecności Escherichia coli i enterokoków kałowych. W związku z powyższym, po rozważeniu stopnia zagrożenia dla zdrowia, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli uznał za zasadne wydanie decyzji stwierdzającej warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi z przedmiotowego wodociągu – woda do spożycia oraz celów higienicznych mogła być używana wyłącznie po przegotowaniu. Jednocześnie PPIS w Stalowej Woli nakazał Gminie Zaklików natychmiastowe podjęcie działań naprawczych. Szybkie

wyeliminowanie zanieczyszczenia mikrobiologicznego potwierdzone zostało wynikami badań przedstawionymi przez producenta wody.

W 2020 r. w 3 wodociągach o produkcji wody 101-1000 m³/d (wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Radomyślu nad Sanem, wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Karkówce oraz wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Chwałowicach) jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi uległa pogorszeniu w zakresie parametrów mikrobiologicznych i fizykochemicznych. Pozostałe nadzorowane wodociągi produkowały wodę spełniającą obowiązujące wymagania.

W próbce wody pobranej w ramach kontroli wewnętrznej pod koniec maja 2020 r. z wodociągu dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Radomyślu nad Sanem stwierdzono ponadnormatywny wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C, przy jednoczesnym wykluczeniu obecności bakterii grupy coli, Escherichia coli i enterokoków kałowych. W związku z tym, po rozważeniu stopnia zagrożenia dla zdrowia, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi z przedmiotowego wodociągu, zobowiązując jednocześnie Gminę Radomyśl nad Sanem do doprowadzenia jakości wody do wymagań obowiązującego rozporządzenia (woda do spożycia oraz celów higienicznych mogła być używana wyłącznie po przegotowaniu). Wyeliminowanie mikrobiologicznego zanieczyszczenia wody potwierdzono wynikami badań wykonanymi w ramach wewnętrznej kontroli (w połowie czerwca 2020 r.).

Także w wodociągu sieciowym dla gminy Zaklików, zasilanym z ujęcia w miejscowości Karkówka stwierdzono niewłaściwą jakość wody do spożycia przez ludzi. W sierpniu 2020 r. w próbce wody pobranej z tego wodociągu stwierdzono ponadnormatywny wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C, przy jednoczesnym wykluczeniu obecności bakterii grupy coli, Escherichia coli i enterokoków kałowych. Gmina wraz z kwestionowanym wynikiem badania wody przedłożyła sprawozdania z dodatkowych badań próbek wody pobranych w sierpniu, które wykazały, iż jakość wody w badanym zakresie ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C odpowiadała wymogom obowiązującym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294).

Kolejne pogorszenia jakości wody miały miejsce we wrześniu, październiku i grudniu 2020 r., kiedy to w próbkach wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego nad jakością wody stwierdzono obecność bakterii grupy coli, przy jednoczesnym wykluczeniu obecności takich parametrów, jak: Escherichia coli i enterokoki kałowe. W związku z powyższym, po rozważeniu stopnia zagrożenia dla zdrowia, PPIS w Stalowej Woli stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi z przedmiotowego wodociągu, zobowiązując jednocześnie Gminę Zaklików (we wrześniu) oraz Gminny Zakład Komunalny Sp. z o.o., ul. Targowa 2, 37-470 Zaklików (w październiku i w grudniu) do doprowadzenia jakości wody do wymagań obowiązującego rozporządzenia (woda do spożycia oraz celów higienicznych mogła być używana wyłącznie po przegotowaniu). Wyeliminowanie mikrobiologicznego zanieczyszczenia wody potwierdzono we wszystkich trzech zdarzeniach wynikami badań wykonanymi w ramach wewnętrznej kontroli.

Ponadto, w próbce wody pobranej pod koniec listopada 2020 r. stwierdzono zwiększoną wartość mętności. Przekroczenie to miało charakter incydentalny, a producent wody w bardzo krótkim czasie podjął szybkie działania naprawcze i doprowadził jakość wody do obowiązujących wymagań.

Kolejnym wodociągiem, w którym jakość wody w 2020 r. nie spełniała obowiązujących norm był wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie wody w Chwałowicach. W próbce wody pobranej z tego wodociągu pod koniec października 2020 r. w ramach kontroli wewnętrznej, stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego zakresu wartości żelaza. Skład mikrobiologiczny wody nie budził zastrzeżeń. W związku z tym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli wszczął postępowanie administracyjne w tej sprawie zobowiązując jednocześnie Gminę do wypowiedzenia się w przedmiocie określenia zakresu i terminu realizacji działań naprawczych mających na celu przywrócenie należytej jakości wody. Wykonano dodatkowe badania próbek wody pobranych w pierwszej połowie grudnia 2020 r. w zakresie zawartości żelaza, które potwierdziły właściwą jakość wody w badanym zakresie.

Ponadto, w próbce wody pobranej w styczniu 2020 r. w ramach kontroli wewnętrznej z wodociągu

dla gminy Pysznica, ujęcie w Pysznicy (wodociąg o produkcji 1001-10000 m³/d) stwierdzono zwiększoną wartość w zakresie stężenia jonów wodorowych (pH). Skład mikrobiologiczny wody nie budził zastrzeżeń. Przekroczenie to miało charakter incydentalny, a producent wody w bardzo krótkim czasie podjął szybkie działania naprawcze i doprowadził jakość wody do obowiązujących wymagań.

Inne podmioty zaopatrujące w wodę

W 2020 r. PPIS w Stalowej Woli obejmował nadzorem ujęcie indywidualne wody Firmy Handlowej RIA Sp. z o.o. Sp. K. Jamnica 160, 39-410 Grębów, dla potrzeb Stacji Paliw Nr 4 w Pysznicy ul. Szubargi 96. Tutaj również nastąpiło pogorszenie jakości wody do spożycia przez ludzi. W próbkach wody pobranych w lutym w ramach nadzoru sanitarnego i w maju w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono ponadnormatywny wzrost ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C. W próbkach wody nie stwierdzono obecności bakterii grupy coli, Escherichia coli i enterokoków kałowych. PPIS w Stalowej Woli, po rozważeniu stopnia zagrożenia dla zdrowia, stwierdził warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi z indywidualnego ujęcia, zobowiązując jednocześnie producenta wody do doprowadzenia jakości wody do obowiązujących wymagań (woda do spożycia oraz celów higienicznych mogła być używana wyłącznie po przegotowaniu). W połowie lutego oraz czerwca 2020 r. doprowadzono jakość wody do wymagań obowiązującego rozporządzenia.

Ponadto, w próbce wody pobranej pod koniec listopada 2020 r. w ramach kontroli wewnętrznej, stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego zakresu wartości żelaza i mętności. Skład mikrobiologiczny wody nie budził zastrzeżeń. W związku z tym, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli wszczął postępowanie administracyjne w tej sprawie, zobowiązując jednocześnie właściciela ujęcia do wypowiedzenia się w przedmiocie określenia zakresu i terminu realizacji działań naprawczych mających na celu przywrócenie należytej jakości wody. W związku z tym, w ramach kontroli wewnętrznej wykonano dodatkowe badania wody w zakresie żelaza i mętności – przeprowadzone analizy sprawozdań z badań próbek wody pobranych w grudniu 2020 r. wykazały, iż jakość wody w zakresie żelaza i mętności odpowiadała wymogom obowiązującego rozporządzenia.

Podobnie jak w latach ubiegłych, PPIS w Stalowej Woli prowadził nadzór nad jakością wody produkowanej przez tzw. „pakowaczkę” MZK Sp. z o.o. w Stalowej Woli. Częstotliwość pobierania próbek wody do badań wynosiła 12 razy w roku. Zakres badań obejmował parametry mikrobiologiczne stosowne dla wody konfekcjonowanej. Woda paczkowana jest wykorzystywana zarówno przez mieszkańców Stalowej Woli, jak też ościennych gmin, jedynie w sytuacjach awaryjnych.

Podsumowanie:

W 2020 r. stan sanitarny ujęć wody pitnej, stacji uzdatniania i zbiorników nie budził zastrzeżeń. Nadzorowane wodociągi sieciowe gminne oraz wodociąg dla miasta Stalowa Wola, zaopatrywały w wodę nieco ponad 102 tys. osób, co stanowi 96,2 % mieszkańców w powiecie stalowowolskim. Biorąc pod uwagę wszystkie wyniki badań wykonanych w 2020 r. wody przeznaczonej do spożycia, dostarczanej konsumentom przez wodociągi zlokalizowane na terenie powiatu stalowowolskiego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli stwierdza, że w całym 2020 r. mieszkańcy gmin: Bojanów, Pysznica, Zaleszany, Stalowa Wola, a także pracownicy zakładów pracy zlokalizowanych na terenie byłej Huty Stalowa Wola, spożywali wodę dobrej jakości, ocenioną jako przydatną do spożycia przez ludzi.

Z wody warunkowo dopuszczonej do użytkowania (w zakresie parametrów mikrobiologicznych), korzystali mieszkańcy zaopatrywani przez:

- wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Radomyślu nad Sanem
- wodociąg dla gminy Radomyśl nad Sanem, ujęcie w Radomyślu nad Sanem,
- wodociąg dla gminy Zaklików, ujęcie w Karkówce.

Przyczyną dyskwalifikowania jakości wody w 2020 r. w zakresie parametrów fizykochemicznych były przekroczenia dopuszczalnych norm parametrów takich jak: zwiększona wartość stężenia jonów wodorowych (pH) – incydentalnie, żelazo i mętność wody (parametry te nie mają znaczenia zdrowotnego i nie stanowiły zagrożenia dla zdrowia ludzi), natomiast przyczyną zanieczyszczenia

mikrobiologicznego były przekroczenia ogólnej liczby mikroorganizmów w temp. 22°C oraz obecność bakterii grupy coli – parametrów wskaźnikowych niechorobotwórczych, zazwyczaj nieszkodliwych dla zdrowia człowieka.

W ramach sprawowanego nadzoru nad jakością wody do spożycia przez ludzi, PPIS w Stalowej Woli wydał w ubiegłym roku 87 decyzji stwierdzających przydatność wody do spożycia przez ludzi, 7 decyzji stwierdzających warunkową przydatność wody do spożycia przez ludzi.

2. Ocena jakości wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli

W roku 2020 PPIS w Stalowej Woli sprawował nadzór sanitarny nad 4 miejscami okazjonalnie wykorzystywanymi do kąpieli (wszystkie skontrolowano):

- „RYBAKÓWKA I”, Kłyżów, ul. Błońska 40, 37-403 Pysznica (03.07.- 01.08.2020 r.),
- „Zalew I” w Zaklikowie, 37-470 Zaklików (03.07.-01.08.2020 r.),
- „RYBAKÓWKA II”, Kłyżów, ul. Błońska 40, 37-403 Pysznica (02.08.-31.08.2020 r.),
- „Zalew II” w Zaklikowie, 37-470 Zaklików (02.08.-31.08.2020 r.).

Jakość wody we wszystkich wymienionych miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli odpowiadała wymaganiom Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz.U. poz. 255). Na podstawie wyników badań próbek wody przedstawionych przez organizatorów miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, wydano 8 ocen stwierdzających przydatność wody do kąpieli (oceny te były dostępne na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli www.psse-stalowawola.pl).

3. Jakość wody na pływalniach

PPIS w Stalowej Woli nadzorował w 2020 r. 2 pływalnie kryte: Pływalnię Krytą Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Stalowej Woli ul. Hutnicza 15 oraz Pływalnię Relax AQA Sp. z o.o. w Stalowej Woli ul. Wojska Polskiego 5. W obu pływalniach kontrolowano zarówno jakość wody w nieckach do kąpieli, jakość ciepłej wody w natryskach, jak i stan sanitarny obiektów. Oba obiekty skontrolowano – w trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień stanu sanitarnego. W ramach prowadzonego nadzoru sanitarnego nad ww. pływalniami krytymi w październiku 2020 r. pobrano do badań laboratoryjnych 16 próbek wody, które wykazały, iż jakość wody pod względem fizykochemicznym i mikrobiologicznym w badanym zakresie odpowiadała wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach (Dz.U. poz. 2016).

Wyniki badań z próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez AQA Sp. z o.o. w Stalowej Woli ul. Wojska Polskiego 5 pod względem mikrobiologicznym w badanym zakresie odpowiadały wymogom określonym w w/w rozporządzeniu.

Ponadto, PPIS w Stalowej Woli zakończył postępowanie administracyjne prowadzone wobec AQA Sp. z o.o. w Stalowej Woli ul. Wojska Polskiego 5 w zakresie przekroczenia bakterii *Legionella* sp. w natrysku Pływalni Krytej „REALX” w Stalowej Woli.

Również badania próbek wody pobranych w ramach kontroli wewnętrznej prowadzonej przez zarządzającego Pływalnią Krytą MOSiR w Stalowej Woli potwierdziły, że woda na pływalni spełniała obowiązujące wymagania, za wyjątkiem 2 próbek wody pobranych z niecki basenu dużego oraz z cyrkulacji basenu dużego Pływalni Krytej MOSiR w Stalowej Woli, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnego zakresu wartości chloroformu. W związku z tym, PPIS w Stalowej Woli wydał decyzję nakazującą podjąć działania naprawcze zmierzające do wyeliminowania przekroczeń w/w parametru. Podjęte przez zarządcę działania naprawcze oraz przeprowadzone powtórne badania próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej potwierdziły wyeliminowanie przekroczenia tego parametru.

PPIS w Stalowej Woli również sprawował nadzór nad basenem rehabilitacyjnym, znajdującym się na terenie Pływalni Relax AQA Sp. z o.o. w Stalowej Woli. We wszystkich próbkach wody pobranych do badań laboratoryjnych z tego basenu – zarówno w ramach nadzoru sanitarnego, jak i w ramach kontroli wewnętrznej – nie stwierdzono zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody.

Ponadto, pod nadzorem PPIS w Stalowej znajduje się Pływalnia Odkryta Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Stalowej Woli ul. Hutnicza 15, która z powodu epidemii COVID-19 w 2020 r.

była nieczynna.

4. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej

W 2020 roku w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego skontrolowano na terenie powiatu stalowowolskiego 83 obiekty użyteczności publicznej z 438 znajdujących się w ewidencji.

Kontrolą objęto:

- Ustępy publiczne i ogólnodostępne – wg ewidencji 14, z czego skontrolowano 1 (po interwencji).
- Pływalnie kryte – wg ewidencji 2 obiekty, skontrolowano 2 (wyniki sprawowanego nadzoru opisano w pkt. 3).
- Pływalnie odkryte – wg ewidencji 1, skontrolowano 0 – w 2020 r. obiekt nieczynny.
- Domy pomocy społecznej – wg ewidencji 2 obiekt, skontrolowano 2.
- Inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej – wg ewidencji 7 – skontrolowano 4.
- Hotele – wg ewidencji 3, skontrolowano 1.
- Inne obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie – w ewidencji znajduje się 17 obiektów, skontrolowano 2 obiekty.
- Zakłady fryzjerskie – w ewidencji 105, skontrolowano 34.
- Zakłady kosmetyczne – wg ewidencji 88, z czego skontrolowano 24.
- Zakłady tatuażu w ewidencji 3, skontrolowano 0.
- Zakłady odnowy biologicznej – wg ewidencji 12, z czego skontrolowano 4 zakładów.
- Inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług: fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu – w ewidencji 15 zakładów, z czego skontrolowano 3.
- Dworce autobusowe oraz przystanki PKS – wg ewidencji 33, skontrolowano 0.
- Dworce i stacje kolejowe – wg ewidencji 2, skontrolowano 0.
- Tereny rekreacyjne – wg ewidencji 100, z czego skontrolowano 3.
- Cmentarze - wg ewidencji 1, skontrolowano 0
- Domy przedpogrzebowe – wg ewidencji 6, skontrolowano 1.
- Inne obiekty – w ewidencji 23 (obiekty i urządzenia użyteczności publicznej np.: kina, hale sportowe, targowisko, zakłady pralnicze, wodny plac zabaw – w sezonie letnim), skontrolowano 1 obiekt.

W skontrolowanych ww. grupach obiektów nie stwierdzono nieprawidłowości, za wyjątkiem jednego ustępu ogólnodostępnego, 2 zakładów fryzjerskich i 2 gabinetów kosmetycznych, w których za stwierdzone nieprawidłowości (nienależyty stan sanitarny ustępu ogólnodostępnego i zakładów fryzjerskich, niewykonanie badań potwierdzających prawidłowy przebieg sterylizacji w gabinetach kosmetycznych) nałożono 5 mandatów karnych na łączną kwotę 1050 zł, a następnie wyegzekwowano szybkie usunięcie uchybień sanitarnych.

5. Monitoring bakterii *Legionella* sp. w instalacjach wewnętrznych ciepłej wody

W minionym roku kontynuowano nadzór nad czystością mikrobiologiczną wody ciepłej w instalacjach wewnętrznych budynków pod kątem występowania bakterii *Legionella* sp.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294) badania wody ciepłej z instalacji wewnętrznej wykonały również, w ramach kontroli wewnętrznej, podmioty prowadzące działalność leczniczą (lecznictwo zamknięte). W zbadanych próbkach nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego zakresu wartości bakterii *Legionella* sp. w instalacji wewnętrznej wody ciepłej, poza 1 próbką pobraną w lutym, w której stwierdzono przekroczenie bakterii *Legionella* sp. wskazujące na średnie skażenie instalacji ciepłej wody użytkowej – w wypływie wody ze zbiornika ciepłej wody SPZOZ w Stalowej Woli ul. Kwiatkowskiego 2 (postępowanie administracyjne w tej sprawie jest w toku) oraz 3 próbkach pobranych we wrześniu, listopadzie i grudniu, w których stwierdzono przekroczenie bakterii *Legionella* sp. wskazujące na średnie, a następnie na wysokie skażenie instalacji ciepłej wody użytkowej – w łazience dla niepełnosprawnych nr 365 na Oddziale Kardiologii Inwazyjnej SPZZOZ Powiatowy Szpital Specjalistyczny w Stalowej Woli ul. Staszica 4 (postępowanie administracyjne w tej sprawie jest w toku).

6. Inne działania PPIS w Stalowej Woli

W 2020 roku, w ramach sprawowanego nadzoru nad postępowaniem ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli wydał 34 decyzje zezwalające na ekshumację zwłok/szczątków ludzkich, 15 postanowień dot. wyrażenia zgody na

srowadzenie zwłok z zagranicy oraz 3 decyzje zezwalające na wywóz zwłok/szczątków ludzkich z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Poza tym, PPIS w Stalowej Woli pozytywnie zaopiniował 17 procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi w zakładach świadczących usługi w zakresie pielęgnacji i upiększania ciała, w trakcie których dochodzi do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich. Ponadto, w minionym roku PPIS w Stalowej Woli skierował pisma / wystąpienia do:

- władz samorządu terytorialnego przypominające o konieczności podjęcia stosownych działań, celem zapewnienia i utrzymania na podległym terenie należytego stanu sanitarno-higienicznego,
- władz samorządu terytorialnego – przypominające o obowiązkach gmin wynikających z art. 4 ustawy z dnia 18.08.2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz.U. z 2020 r. poz. 350),
- podmiotów wykonujących działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne oraz właścicieli lub zarządców budynków zamieszkania zbiorowego i budynków użyteczności publicznej, w których w trakcie ich użytkowania wytwarzany jest aerozol wodno-powietrzny, przypominające o obowiązku wykonywania badań ciepłej wody użytkowej na obecność *Legionella* sp., o czym stanowi § 18 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz.U. poz. 2294),
- władz samorządu terytorialnego, spółdzielni mieszkaniowych, zarządców/właścicieli pływalni, zakładów pogrzebowych, hoteli i miejsc noclegowych, zarządców wodociągów, szpitali, zakładu pielęgnacyjno- opiekuńczego, placówek pobytu dziennego MOPS, placówek nauczania i wychowania dzieci i młodzieży, organizatorów miejsc okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli, zarządców obiektów użyteczności publicznej – w sprawie przekazania wytycznych, informacji, opinii Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – Państwowego Zakładu Higieny, zaleceń Głównego Inspektora Sanitarnego opracowanych dla poszczególnych branż, celem podjęcia działań mających na celu minimalizowanie ryzyka związanego z przenoszeniem się wirusa SARS-CoV-2.

III. Stan sanitarny obiektów żywności i żywienia

1. Zakres nadzoru sanitarnego

W roku 2020, według prowadzonego rejestru zakładów, pod nadzorem PPIS w Stalowej Woli znajdowały się 972 obiekty zajmujące się produkcją i obrotem żywnością, a także obrotem materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością oraz produktami kosmetycznymi, w tym:

- 85 zakładów produkcji żywności (5 wytwórni lodów, 8 automatów do lodów, 9 piekarni, 10 ciastkarni, 1 przetwórnia owocowo-warzywna i grzybowa, 1 zakład przemysłu zbożowo-młynarskiego, 2 wytwórnie makaronów, 1 wytwórnia napojów bezalkoholowych, 48 innych wytwórni żywności),
- 586 zakładów obrotu żywnością (300 sklepów spożywczych, w tym 17 supermarketów oraz 13 kiosków, 40 magazynów hurtowych, 73 obiekty ruchome i tymczasowych, 61 środków transportu, 99 innych obiektów obrotu żywnością),
- 274 zakłady żywienia zbiorowego (157 żywienia otwartego, 117 żywienia zamkniętego),
- 1 wytwórnia materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością,
- 22 obiekty obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością (3 hurtownie i 19 sklepów),
- 4 obiekty obrotu kosmetykami (2 hurtownie i 2 sklepy).

W porównaniu do 2019 r., liczba nadzorowanych obiektów zwiększyła się o 31 (w 2019 r. w rejestrze zakładów znajdowało się 941 obiektów).

Stan sanitarny nadzorowanych obiektów oceniany był przez organy PIS zgodnie z procedurami urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, uwzględniającymi przepisy w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych. Do tego celu wykorzystany był arkusz oceny (będący załącznikiem do ww. procedur). Pomimo pandemii COVID-19, w 2020 r. skontrolowano 231 obiektów (o 156 mniej w porównaniu do roku 2019), w których przeprowadzono łącznie 383 kontrole, w tym 77 kontroli interwencyjnych (zgłaszanych

przez klientów i konsumentów oraz w ramach systemu RASFF). W przypadku stwierdzenia w zakładach niezgodności z prawem żywnościowym, podejmowano różne działania: nakładano mandaty karne, wydawano zalecenia doraźne, zabezpieczano żywność niebezpieczną oraz wszczynano postępowanie administracyjne w celu uzyskania poprawy stanu sanitarnego zakładów sektora żywnościowego.

W prowadzonym postępowaniu administracyjnym wydano 352 decyzje administracyjne, w tym 9 decyzji nakazujących poprawę stanu sanitarnego oraz 14 decyzji nakazujących wycofanie z obrotu żywności przeterminowanej. Pozostałe 329 decyzji to decyzje: opłatowe, w tym 77 decyzji związanych z importem/eksportem żywności, następnie decyzje bezwarunkowego i warunkowego zatwierdzenia zakładu, decyzje o wykreśleniu z rejestru zakładów, wygaśnięcia i zmiany terminu wykonania zarządzeń. Dodatkowo PPIS wydał 127 zaświadczeń sanitarnych dla napojów energetycznych przeznaczonych na eksport do krajów trzecich.

Za stwierdzone podczas kontroli zaniedbania higieniczno-sanitarne, wprowadzanie do obrotu środków spożywczych przeterminowanych, brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych oraz niewdrażanie procedur opartych na zasadach systemu HACCP nałożono 38 mandatów karnych na kwotę 6200 zł (o 34 mandaty mniej w stosunku do roku ubiegłego, a łączna kwota mandatów była mniejsza o 6050 zł w porównaniu z rokiem 2019).

W 2020 r. wpłynęło 47 interwencji – zgłaszanych (anonimowo lub z podaniem danych personalnych) telefonicznie, drogą elektroniczną, pisemnie lub wnoszonych osobiście w PSSE w Stalowej Woli, z czego 36 interwencji rozpatrzono bezpośrednio, a 11 przesłano do załatwienia zgodnie z kompetencjami przez inne instytucje.

Wniesione interwencje rozpatrywane przez przedst. PPIS dotyczyły:

- niewłaściwej jakości żywności (mięsa i jego przetworów, ryb mrożonych, ciastek, ryżu) – 5 (niepotwierdzone),
- sprzedaży żywności przeterminowanej – 5 (3 potwierdzone),
- nieprzestrzegania higieny przez personel podczas sprzedaży i podawania żywności nieopakowanej (mięsa i jego przetworów, pieczywa, ciastek) – 16 (1 potwierdzona),
- braku aktualnych orzeczeń lekarskich personelu – 2 (potwierdzone)
- niewłaściwego stanu sanitarnego zakładów – 4 (potwierdzone),
- niewłaściwych warunków przechowywania żywności – 2 (potwierdzone),
- niewłaściwego stanu sanitarnego otoczenia zakładów i śmietników – 5 (3 potwierdzone).

Interwencje przekazane do innych organów kontroli (Policji, Inspekcji Weterynaryjnej, Inspekcji Pracy) dotyczyły:

- picia alkoholu w otoczeniu sklepu (3),
- naruszenia przepisów rozporządzeń obowiązujących w związku z pandemią COVID-19 (5),
- niewłaściwej jakości sprzedawanego mięsa (2),
- nielegalnego zatrudniania pracowników (1).

W ubiegłym roku w ramach urzędowej kontroli żywności i monitoringu pobrano do badań laboratoryjnych 184 próbki żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością (jest to o 22 próbki mniej niż w roku 2019). Z pobranych do badań próbek, 2 uległy zakwestionowaniu:

- posiłek obiadowy, wyprodukowany przez blok żywienia szpitala, zbadany w kierunku wartości kalorycznej i zawartości składników odżywczych. Deklarowana przez producenta wartość kaloryczna pobranego do badań posiłku odbiegała od wartości zbadanej. Szpital złożył stosowne wyjaśnienia w przedmiotowej sprawie,
- filet z piersi kurczaka świeży – w 1 z 5 pobranych do badania próbek wykryto obecność pałeczek z rodzaju *Salmonella*. Informację o kwestionowanym produkcie przekazano do systemu RASFF powiadomieniem informacyjnym oraz do właściwego terenowo Powiatowego Lekarza Weterynarii nadzorującego producenta ww. mięsa.

2. Zakłady produkcji żywności oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością.

W 2020 roku skontrolowano 30 zakładów produkcyjnych z 85 objętych nadzorem, co stanowi 35,3% zakładów tej kategorii i przeprowadzono w nich 59 kontroli sanitarnych, w tym 23 kontrole graniczne. W tej grupie obiektów w roku 2020 dopisano do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów PIS 13 gospodarstw rolnych prowadzących produkcję

żywności pochodzenia roślinnego.

W skontrolowanych zakładach produkcyjnych nałożono 3 mandaty karne na łączną kwotę 600 zł. (w roku 2019 nałożono 7 mandatów na kwotę 750 zł). Przedsiębiorców prowadzących działalność w tych zakładach ukarano za:

- brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych personelu kontaktującego się z żywnością nieopakowaną – 1,
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu – 1,
- niestosowanie się do opracowanych instrukcji i procedur opartych na zasadach systemu HACCP – 3,
- brak aktualnych badań mikrobiologicznych produkowanych wyrobów (ciasta i lodów) – 1.

3. Obiekty obrotu handlowego żywnością.

W 2020 r. skontrolowano 123 obiekty obrotu handlowego żywnością z 586 objętych nadzorem, co stanowi 21% zakładów należących do tej grupy. Przeprowadzono w nich 200 kontroli sanitarnych. Za stwierdzone nieprawidłowości, nałożono w tej grupie obiektów 19 mandatów karnych na kwotę 2750 zł (odpowiednio w 2019 r. nałożono 42 mandaty karne na łączną kwotę 6950 zł). Mandaty nakładano za: (w nawiasach podano liczbę zakładów, w których stwierdzono opisaną nieprawidłowość):

- niestosowanie się personelu do opracowanych instrukcji i procedur opartych na zasadach systemu HACCP (brak zapisów wynikających z dokumentacji GHP i systemu HACCP lub zapisy nie odzwierciedlały stanu faktycznego) (16),
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych o braku przeciwwskazań do wykonywania prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (1),
- wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości i terminu przydatności do spożycia (4),
- brudno utrzymane pomieszczenia oraz urządzenia i sprzęt pozostające w kontakcie z żywnością (4),
- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny otoczenia (teren zaśmiecony, przepełnione pojemniki na odpady) (3).

Szczególnym nadzorem objęto sklepy wielkopowierzchniowe, których na terenie powiatu stalowowolskiego znajduje się 17. Kontrolowano głównie pochodzenie żywności, jakość oraz warunki sprzedaży produktów nietrwałych mikrobiologicznie tj. mięso, wędliny, nabiał, wyroby garmażeryjne, ryby i ich przetwory; przestrzeganie higieny przez personel podczas sprzedaży żywności porcjowanej, usuwanie odpadów, czystość koszy i wózków, zabezpieczenie zakładu przed szkodnikami. Skontrolowano 10 ww. sklepów – przeprowadzono w nich łącznie 30 kontroli. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 1 mandat karny na kwotę 350 zł.

Dodatkowo, podczas kontroli w placówkach handlowych zwracano uwagę na przestrzeganie nakazów i zakazów wynikających z obowiązujących przepisów prawa, w związku z trwającą pandemią COVID-19 (wyposażenie w środki dezynfekcyjne i lub rękawice jednorazowe, zakrywanie ust i nosa, przestrzeganie liczby klientów).

4. Zakłady żywienia zbiorowego.

W 2020 roku skontrolowano 77 zakładów żywienia zbiorowego z 274 objętych nadzorem. Przeprowadzono w nich ogółem 118 kontroli sanitarnych. W ramach oceny żywienia pacjentów w szpitalach, pobrano próbkę posiłku obiadowego do badań w kierunku wartości kalorycznej oraz zawartości składników odżywczych. Badanie laboratoryjne wykazało, że zawartość składników odżywczych tj. zawartości tłuszczu, białka oraz węglowodanów spełniała wymogi, zawarte w zalecanych normach, natomiast wartość kaloryczna zbadanego posiłku znacznie odbiegała od wartości deklarowanej przez dietetyków zatrudnionych w szpitalu. Zbadana wartość wynosiła 600 kcal, natomiast deklarowana – 797 kcal. O wynikach kontroli PPIS w Stalowej Woli poinformował kierownictwo szpitala, wnosząc o wyjaśnienie różnicy między deklarowaną wartością kaloryczną pobranego posiłku, a wartością kaloryczną wyliczoną na podstawie badań. PPIS w Stalowej Woli otrzymał pisemne wyjaśnienie zaistniałej sytuacji.

W tej grupie zakładów, w wyniku stwierdzonych podczas kontroli nieprawidłowości nałożono na

przedsiębiorców 16 mandatów karnych na kwotę 2850 zł. Mandaty nakładano za: (w nawiasach podano liczbę zakładów, w których stwierdzono opisaną nieprawidłowość):

- niewłaściwy stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń, urządzeń i sprzętu (11),
- brak aktualnych orzeczeń lekarskich dla celów sanitarno-epidemiologicznych (7),
- niestosowanie się personelu do opracowanych instrukcji i procedur opartych na zasadach systemu HACCP (11),
- używanie do produkcji żywności składników przeterminowanych (1).

5. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF)

Informacje o produktach, które nie spełniają wymagań przepisów prawnych i stanowią równocześnie potencjalne zagrożenie dla zdrowia lub życia konsumentów są przesyłane w ramach Systemu Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach – RASFF, System ten zapewnia szybkie zlokalizowanie i wycofanie z obrotu niebezpiecznych dla zdrowia i życia środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W 2020 r. PPIS w Stalowej Woli zgłosił do systemu RASFF 1 powiadomienie dot. stwierdzenia obecności pałeczek *Salmonella* w 25 g w pobranej do badań laboratoryjnych próbce produktu – filet z piersi kurczaka świeży. W/w próbka została pobrana do badania w ramach urzędowej kontroli żywności zgodnie z wytycznymi zawartymi w "Planie pobierania próbek do badania żywności i monitoringu dla Państwowej Inspekcji Sanitarnej na 2020 r."

Poza tym, w 2020 r. PPIS w Stalowej Woli otrzymał 40 powiadomień o produktach niebezpiecznych, niespełniających obowiązujących przepisów prawa i mogących stanowić potencjalne zagrożenie dla zdrowia konsumentów, które trafiły do zakładów na terenie powiatu stalowowolskiego. W związku z ww. powiadomieniami przeprowadzono 51 kontroli, mających na celu ustalenie, czy produkty te znajdują się w obrocie oraz podjęcie działań zmierzających do ich wycofania gdyby stwierdzono ich obecność. Powiadomienia te dotyczyły:

- powiadomienie dot. wyrobu pn. "Granit talerz deserowy 20 cm czarny NBP", kraj pochodzenia Chiny, kwestionowanego z powodu stwierdzenia migracji ołowiu na poziomie $> 3 \text{ mg/dm}^2$. W wyniku kontroli nie stwierdzono w sprzedaży zakwestionowanego wyrobu. W trakcie kontroli ustalono, że produkt ten dostępny był w ofercie gazetkowej w 2019 roku i po zakończeniu promocji towar niesprzedany tj. 12 szt. został zwrócony do dostawcy.
- 39 powiadomień dot. środków spożywczych wyprodukowanych bądź pochodzących z Polski, Singapuru, Turcji, Włoch, Ukrainy, Uzbekistanu, Francji, Chin. W wyniku kontroli stwierdzono w 9 obiektach łącznie 57 sztuk produktów będących przedmiotem powiadomień, które decyzjami PPIS w Stalowej Woli wycofano ze sprzedaży. Wycofane produkty to:
 - olej z ryżu MI'RA, kraj pochodzenia Włochy, stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu estrów glicydołu ($2332 \pm 676 \text{ } \mu\text{g/kg}$) oraz estrów 3-MCPD na poziomie ($7551 \pm 1510 \text{ } \mu\text{g/kg}$) – 9 szt,
 - sezam KRESTO, kraj pochodzenia Indie, wykryto *Salmonella* Amsterdam i *Salmonella* Livingstone w 25 g – 33 szt,
 - fasolka po bretońsku, kraj pochodzenia Polska, niewłaściwa jakość puszek – 11 szt,
 - mąka amarantusowa "Bio Planet", kraj pochodzenia Indie, stwierdzono tlenek etylenu na poziomie $0,049 \text{ mg/kg}$ w produkcie pn. ekologiczny amarantus – 4 szt.

Wycofane produkty zostały zwrócone do dostawców, o czym właściciele obiektów poinformowali PPIS w Stalowej Woli pismami.

W 8 przypadkach nie podejmowano działań kontrolnych:

- 5 przypadków dotyczyło zakładów nadzorowanych przez Inspekcję Weterynaryjną, w związku z czym zostały one przekazane do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Stalowej Woli (porcja z kurczaka mrożona – w której wykryto *Salmonella* Enteritidis, mięso z uda indyka – w 2 z 5 próbek zbadanego produktu wykryto *Salmonella* Agona, mrożone mięso z indyka – w którym wykryto *Salmonella* Bargny, mrożone mięso drobiowe w którym wykryto *Salmonella* Enteritidis, filet z piersi kurczaka świeży – w 1 z 5 próbek zbadanego produktu stwierdzono *Salmonella* Enteritidis),
- w 2 przypadkach z uwagi na fakt, że termin przydatności do spożycia produktu będącego przedmiotem powiadomienia upłynął,

- w 1 przypadku Główny Inspektor Sanitarny przesłał opinię wydaną przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, w której uznano, że produkt nie stanowi większego zagrożenia niż inne tego typu produkty dostępne na rynku.

W pozostałych przypadkach w wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono w sprzedaży środków spożywczych będących przedmiotem powiadomień, ponieważ zostały one w ramach działań własnych wycofane z obrotu i zwrócone do dostawcy lub przekazane do utylizacji, bądź w sprzedaży znajdowały się produkty z innymi datami minimalnej trwałości i numerami partii.

6. System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych kosmetykach – RAPEX.

W 2020 r. PPIS w Stalowej Woli otrzymał 1 powiadomienie o produkcie niebezpiecznym, które dotyczyło odżywek do paznokci marki NAIL TEK, importowanych przez a.i. Polska sp. z o. o. sp. k., 01-231 Warszawa ul. Płocka 5A, zawierających w składzie formaldehyd.

Kontrola sanitarna w powyższym zakresie przeprowadzona u przedsiębiorcy prowadzącego działalność w zakresie sprzedaży internetowej kosmetyków, wskazanego w załączonej do ww. powiadomienia liście dystrybucyjnej, nie wykazała wprowadzania do obrotu w/w produktów kosmetycznych – kwestionowane produkty w ramach działań własnych zostały odesłane do importera.

7. Działalność pozaplanowa, akcyjna

Dodatkowo, poza planem pracy przeprowadzono 250 kontroli, w tym:

- przeprowadzone w ramach systemu RASFF (51) i RAPEX (1),
- w związku z wniesionymi przez strony interwencjami (36),
- w związku z wniesionymi przez strony wnioskami (72),
- kontrole sprawdzające, wynikające z prowadzonego postępowania administracyjnego oraz dotyczących wykonania zaleceń pokontrolnych (27),
- kontrole graniczne (23),
- pozostałe – na polecenie PPWIS i GIS, kontrole tematyczne, w tym dot. oceny wdrożenia systemu HACCP (40).

Ponadto przeglądnięto dokumentację i wydano 127 zaświadczeń sanitarnych i zaświadczeń o wolnej sprzedaży dla napojów energetycznych przeznaczonych na eksport.

IV. Stan sanitarny zakładów pracy

1. Środowisko pracy

W 2020 r. objętych nadzorem sanitarnym było 451 zakładów pracy, w których zatrudnionych było 21135 pracowników. Skontrolowano 80 zakładów pracy, które zatrudniały 8244 osób, przeprowadzono 101 kontroli sanitarnych w zakresie:

- substancji chemicznymi i ich mieszaninami (69),
- prekursorów narkotykowych kategorii 2 i 3 (8),
- produktów biobójczych (64),
- substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy (11),
- czynników biologicznych w środowisku pracy (9).

Stwierdzone uchybienia podczas prowadzonego nadzoru dotyczyły: stanu sanitarno-higienicznego pomieszczeń, czynników biologicznych, czynników rakotwórczych, przekroczeń stężeń i natężeń czynników szkodliwych, braku aktualnych badań i pomiarów środowiska pracy, oceny ryzyka zawodowego, w związku z czym wydano 21 decyzji administracyjnych.

Z analizy narażenia zawodowego wynika, że:

- na 80 zakładów skontrolowanych, w 25 zakładach pracy stwierdzono przekroczenia NDS i NDN czynników szkodliwych w środowisku pracy,
- na 21135 ogółem zatrudnionych osób w nadzorowanych zakładach pracy, 3582 osoby eksponowane były na jeden lub kilka czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy w stężeniach lub natężeniach przekraczających dopuszczalne normy higieniczne.

Narażenie pracowników na szkodliwe czynniki środowiska pracy przedstawiało się następująco:

- 3440 pracowników eksponowanych było na ponadnormatywny hałas,
- 286 pracowników narażonych było na drgania mechaniczne,

- 428 pracowników pracowało w niekorzystnym mikroklimacie gorącym,
- 26 osób narażonych było na promieniowanie optyczne (podczerwone, nielaserowe),
- 109 osób /96 mężczyzn i 13 kobiet/ narażonych było na czynniki rakotwórcze, najwięcej pracowników ekspozowanych było: 39 na formaldehyd, 21 na krzemionkę krystaliczną, 20 na pył drewna twardego, 15 na nikiel i jego związki, 14 na związki chromu,
- 4 osoby narażone było na substancje chemiczne: 2 na mangan i jego związki nieorganiczne oraz 2 na ksylen,
- 75 osób pracowało w ponadnormatywnym zapyleniu – pył mąki, drewna oraz pyły niesklasyfikowane ze względu na toksyczność,
- 107 osób narażonych było na szkodliwe czynniki biologiczne.

W 2020 r. szczególnymi działaniami kontrolnymi objęte były podmioty zajmujące się wprowadzaniem do obrotu produktów biobójczych. W ramach przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości.

Kolejnym zrealizowanym działaniem były kontrole w zakresie nadzoru nad warunkami pracy i wypełnianiem przez pracodawców obowiązków wynikających z oceny ryzyka zawodowego pracowników narażonych na substancje rakotwórcze lub mutagenne zawarte w lekach cytostatycznych. Na terenie powiatu stalowowolskiego obecnie nie ma placówek służby zdrowia oraz lecznic dla zwierząt, w których zatrudnieni pracownicy podawaliby pacjentom lub zwierzętom leki cytostatyczne.

Ponadto, w 80 skontrolowanych zakładach pracy stwierdzono, że ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami palenia tytoniu i wyrobów tytoniowych jest realizowana, a także poinformowano przedsiębiorców o kampanii z cyklu „Zdrowe i bezpieczne miejsce pracy” pod hasłem zapobiegania zaburzeniom układu mięśniowo-szkieletowego.

W 2020 r. wydano 3 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej:

- dwie – z poz. 21 wykazu chorób zawodowych, tj. obustronny trwały odbiorczy ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo-nerwowego spowodowany hałasem, wyrażony podwyższeniem progu słuchu o wielkości co najmniej 45 dB w uchu lepiej słyszającym, obliczony jako średnia arytmetyczna dla częstotliwości audiometrycznych 1, 2 i 3 kHz (na stanowisku ślusarza remontowego – frezera oraz na stanowisku nożycowego),
- jedną – z poz. 15 pkt 1 wykazu chorób zawodowych, tj. przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat, guzki głosowe twarde (na stanowisku nauczyciela zajęć technicznych i informatycznych).

Wydano 14 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej – w tych przypadkach podejrzenia zgłoszeń chorób zawodowych okazały się bezpodstawne.

2. Działania dot. zakazu wprowadzania obrotu środków zastępczych (nowe substancje psychoaktywne)

Na terenie powiatu stalowowolskiego w 2020 r. nie było obiektów, w którym wprowadzane byłyby do obrotu środki zastępcze. Nie odnotowano zgłoszeń zatruc środków zastępczymi lub nowymi substancjami psychoaktywnymi.

W ramach działań profilaktycznych w 80 skontrolowanych zakładach pracy poinformowano przedsiębiorców o zagrożeniach i skutkach zażywania środków zastępczych (tzw. dopalaczy) i nowych substancji psychoaktywnych oraz ich szkodliwym wpływie na zdrowie i życie ludzi.

V. Warunki sanitarno-higieniczne w placówkach nauczania, wychowania i wypoczynku dzieci i młodzieży

Nadzorem sanitarnym objęto 116 stałych placówek nauczania i wychowania oraz 71 placówek sezonowych. W związku z zaistniałą w 2020 r. sytuacją epidemiologiczną w kraju, działalność placówek nauczania i wychowania została zawieszona, niemniej jednak przeprowadzono w nich 55 kontroli sanitarnych, wydano 22 decyzje administracyjne, w tym 5 dotyczących poprawy stanu techniczno-sanitarnego nadzorowanych obiektów.

W 2020 roku oddano do użytku 1 nową placówkę – Niepubliczny Żłobek „Tęczowe Misie 2” w Stalowej Woli.

W wyniku przeprowadzonych remontów poprawił się stan techniczny i bezpieczeństwo w placówkach oświatowo-wychowawczych. Remonty kapitalne przeprowadzono w 4 placówkach –

Publicznej Szkole Podstawowej Nr 3 w Stalowej Woli, Publicznej Szkole Podstawowej Nr 12 w Stalowej Woli, Publicznej Szkole Podstawowej Nr 11 w Stalowej Woli, Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Zbydniowie. Remonty w pozostałych skontrolowanych placówkach dokonane zostały głównie w zakresie: malowania ścian i sufitów w salach zajęć oraz w salach gimnastycznych, modernizacji bloków żywienia, remontów podłóg, zakupu nowych mebli i sprzętu, remontu wymiany stolarki okiennej i drzwiowej, remontów pomieszczeń higieniczno-sanitarnych, wymiany instalacji elektrycznej.

Systematycznie rośnie liczba nowych obiektów rekreacyjnych i sportowych, które przyczyniły się do poprawy w zakresie infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego – w 2020 r. oddano do użytku salę gimnastyczną wraz z zapleczem sanitarnym w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 3 w Stalowej Woli.

Informację nt. przygotowania szkół do rozpoczęcia roku szkolnego uzyskano na podstawie przeprowadzonych kontroli w szkołach, rozmów telefonicznych z dyrektorami placówek nauczania i wychowania. Przed inauguracją roku szkolnego w 2020 roku przeprowadzono 12 kontroli, które potwierdziły należyte przygotowanie tych szkół do rozpoczęcia nauki przez uczniów.

Ponadto, w związku z rozpoczęciem roku szkolnego 2020/2021 w dniu 27.08.2020 r. w auli Centrum Edukacji Zawodowej w Stalowej Woli przy ul. Kwiatkowskiego 1 odbyło się spotkanie dla dyrektorów szkół i przedstawicieli samorządów, celem omówienia kwestii w zakresie działań przeciwepidemicznych związanych z organizacją nauki w szkołach w czasie pandemii COVID-19.

W spotkaniu uczestniczyli dyrektorzy szkół podstawowych i średnich z powiatu stalowowolskiego, Starosta Powiatu Stalowowolskiego, Naczelnik Wydziału Oświaty Kultury i Zdrowia Urzędu Miasta Stalowa Wola oraz przedstawiciele urzędów gmin. Łącznie w spotkaniu wzięło udział 50 osób. Podczas spotkania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli przedstawił aktualną sytuację epidemiologiczną na terenie powiatu stalowowolskiego, omówił wytyczne GIS, MEN, MZ oraz Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego „Praktyczne Rozwiązania dla Bezpiecznej Szkoły” oraz omówił sposoby postępowania na wypadek pojawiających się ognisk w placówkach nauczania i wychowania wraz z wariantami postępowania. Poza tym, w 2020 roku w ramach zintegrowanego planu badań środowiskowych zaplanowano wykonanie badań substancji chemicznych w związku z przeprowadzonymi remontami placówek. Do badań wytypowano 1 placówkę – salę gimnastyczną w Publicznej Szkole Podstawowej Nr 3 w Stalowej Woli. Wykonane badania nie wykazały nieprawidłowości.

Jednym z priorytetowych działań PPIS w Stalowej Woli jest zapewnienie uczniom w placówkach nauczania i wychowania możliwości korzystania z mebli edukacyjnych i sprzętu sportowego, posiadającego wymagane atesty i certyfikaty. Placówki nauczania i wychowania sukcesywnie nabywają meble edukacyjne atestowane z certyfikatami – zakupiono nowe meble edukacyjne do dwóch sal lekcyjnych w Publicznej Szkole Podstawowej w Antoniewie. W roku 2020 z przyczyn epidemii COVID-19 nie zostały przeprowadzone badania środowiskowe, w ramach których dokonywane są szczegółowe pomiary mebli edukacyjnych oraz oceny rozkładu zajęć w wybranych placówkach oświatowo-wychowawczych.

W 2020 roku na terenie powiatu zorganizowano 57 turnusów letniego wypoczynku, w których przebywało 276 dzieci i młodzieży – skontrolowano 11 turnusów. Natomiast w czasie ferii zimowych funkcjonowało 14 turnusów zimowego wypoczynku (skontrolowano 7) dla 329 uczestników. W skontrolowanych placówkach letniego i zimowego wypoczynku nie stwierdzono zaniedbań porządku i czystości.

VI. Działalność zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

W 2020 r. rozpatrzono 130 spraw, w tym między innymi dot.:

- projektów studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy – zaopiniowano 26 projektów,
- opinii co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – wydano 25 opinii, w tym 7 z wymogiem sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko,
- wydania opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – wydano 1 opinię,

- uzgadniania dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych – uzgodniono 4 projekty,
- uczestniczenia w czynnościach związanych z dopuszczeniem do użytkowania 44 obiektów budowlanych – w tym odebrano 5 nowych obiektów budowlanych i 16 po zmianie sposobu użytkowania.

Ponadto, wydano 3 zaświadczenia dla zakładów i firm związanych z produkcją, obrotem i magazynowaniem broni.

Pracownik Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadził 44 kontrole (wizytacje) oraz brał udział w 25 kontrolach przeprowadzonych przez inne komórki w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego, jako jednostka wspomagająca.

W 2020 r. nie wpłynął żaden wniosek o wyrażenie zgody na odstępstwa wynikające z kompetencji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Stalowej Woli.

VII. Działalność w zakresie oświatowy zdrowotnej i promocji zdrowia

W 2020 roku realizowano następujące programy:

- W ramach profilaktyki antytytoniowej:
 - **„Czyste powietrze wokół nas”** – celem programu jest wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia w sobie w sytuacjach, gdy inne osoby przy nich palą papierosy. Adresowany jest do dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodziców. Programem objęto 18 przedszkoli, 11 szkół podstawowych na terenie powiatu stalowowolskiego – razem 2890 dzieci oraz 1553 rodziców. W ramach realizacji programu zorganizowano konkurs plastyczny pt. „Oddycham świeżością, żyję radością” pod patronatem Prezydenta Miasta Stalowa Wola. Celem konkursu było uświadomienie dzieciom i ich rodzicom, że człowiek jest integralną częścią środowiska, a jednocześnie zdrowe i świeże powietrze jest na wagę złota. W konkursie wzięło udział 13 przedszkoli. Każdy uczestnik programu otrzymał nagrodę rzeczową oraz dyplom.
 - **„Nie pal przy mnie, proszę”** – program dla uczniów klas I-III szkół podstawowych, mający na celu podniesienie poziomu wiedzy na temat szkodliwości palenia tytoniu i szkodliwego wpływu dymu tytoniowego, uczy dzieci odpowiedzialności za własne zdrowie. Programem objęto 19 szkół podstawowych – 739 dzieci oraz 202 rodziców.
 - **„Znajdź właściwe rozwiązanie”** – program dla uczniów starszych klas szkół podstawowych, celem programu jest zapobieganie paleniu tytoniu wśród uczniów. Programem objęto 16 szkół podstawowych – 1102 dzieci i 179 rodziców.
 - **„Bieg po zdrowie” IV edycja** - program adresowany jest do IV klas szkoły podstawowej (grupa wiekowa 9 – 10 lat). Celem programu jest profilaktyka palenia tytoniu – opóźnienie lub zapobiegnięcie inicjacji tytoniowej wśród dzieci i młodzieży oraz pokazanie plusów życia w środowisku wolnym od tytoniu. Programem objęto 14 szkół podstawowych – 194 uczniów i 167 rodziców.
- W ramach Profilaktyki zakażeń HIV/AIDS:
 - **„Zapobieganie HIV/AIDS i chorobom przenoszonym drogą płciową. Edukacja młodzieży szkolnej”** – programem objęto 4 szkoły ponadpodstawowe – 359 uczniów. W ramach realizacji programu prowadzono kampanię pt. „Mam czas rozmawiać”. Na stronie PSSE zamieszczono spoty edukacyjne, informacje prasowe.
 - **„Zawsze razem”** – program edukacyjny kształtujący właściwe postawy i zachowania wobec słabszych, uczy empatii, budowania przyjaźni. Celem szczegółowym programu jest przekazanie dzieciom wiedzy o chorobach, w tym również chorobach zakaźnych i przewlekłych. Skierowany jest do uczniów klas I-III szkół podstawowych. Program zrealizowało 1309 uczniów i 144 rodziców w 17 szkołach podstawowych na terenie powiatu stalowowolskiego.
- W ramach „Profilaktycznego programu w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”:
 - **„ARS, czyli jak dbać o miłość?”** program skierowany jest do uczniów szkół ponadpodstawowych. Program zrealizowało 8 szkół ponadpodstawowych – 1003 uczniów.

Na stronie internetowej PSSE zamieszczono informację o IV edycji konkursu „Szkoła wolna od używek” organizowanym w ramach programu.

- **XI Wojewódzki Przegląd Małych Form Teatralnych „Porozmawiajmy o uzależnieniach”**
– PPIS w Stalowej Woli wystąpił z informacją do dyrektorów szkół o organizacji tego Przeglądu.
- W ramach Profilaktyki chorób nowotworowych:
 - **„Wybierz Życie-Pierwszy Krok”** – celem programu jest zwiększenie poziomu wiedzy na temat chorób nowotworowych, motywowanie kobiet do systematycznej samokontroli i samobadania piersi, wykonywania regularnych badań cytologicznych i mammograficznych. Programem objęto 5 szkół ponadpodstawowych – 1098 uczniów oraz 239 rodziców.
 - **„Znamie! Znam je?”** Program dotyczący profilaktyki raka skóry. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju i zamknięciem szkół, program został zrealizowany w 1 szkole ponadpodstawowej. Liczba uczniów biorących udział w programie – 161
- W ramach promocji zdrowego trybu życia:
 - **„Trzymaj Formę”**- Program został odwołany w związku z sytuacją epidemiologiczną w kraju spowodowaną stanem epidemii SARS-CoV-2.
 - **„Moje dziecko idzie do szkoły”** – celem tego programu jest podniesienie poziomu wiedzy rodziców dzieci w wieku wczesnoszkolnym i przedszkolnym na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia oraz ich roli w kształtowaniu prawidłowych nawyków prozdrowotnych u dzieci. Program został zrealizowany w 22 szkołach podstawowych - 747 uczniów i 172 rodziców.
 - **„Skąd się biorą produkty ekologiczne”** – ogólnopolski program edukacyjny dla przedszkoli. Wersja pilotażowa programu została wprowadzona w 2020 r. Do udziału zgłosiło się 5 przedszkoli na terenie powiatu stalowowolskiego. W związku z wprowadzeniem nowego programu przeprowadzono 5 narad dla dyrektorów przedszkoli. W dniu 21.02.2020 r. odbyło się szkolenie w WSSE w Rzeszowie dla koordynatorów programu. Program udało się zrealizować w całości w 1 przedszkolu – 206 dzieci i 89 rodziców. Pozostałe 4 przedszkola przełożyły realizację na późniejszy termin z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju.
- W ramach profilaktyki chorób zakaźnych:
 - **„Podstępne WZW”** – celem programu jest profilaktyka wirusowego zapalenia wątroby typu B i C. Przewlekłe zakażenie każdym z tych wirusów może prowadzić do rozwoju ciężkich chorób wątroby takich jak: marskość wątroby oraz rak wątrobowo komórkowy, a te w konsekwencji mogą spowodować śmierć chorego. Z uwagi na sytuację epidemiologiczną w kraju i zamknięciem szkół program został zrealizowany w 1 szkole ponadpodstawowej. Liczba uczniów biorących udział w programie 161.

Ponadto, w 2020 roku realizowano n.w. działania profilaktyczne nieprogramowe:

- **„Światowy Dzień Rzucania Palenia”**
Edukacja skierowana jest do ogółu społeczeństwa ze szczególnym naciskiem na osoby palące i ich rodziny. W ramach akcji udostępniano materiały edukacyjne dla szkół podstawowych i ponadpodstawowy na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli.
- **„Światowy Dzień AIDS”** – Celem kampanii „Mam czas rozmawiać” było zwiększenie świadomości, że problem HIV/AIDS może dotyczyć każdego niezależnie od płci, wieku, orientacji czy stylu życia. Promowanie sieci Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych (PKD) w których można wykonać anonimowo i bezpłatnie test w kierunku HIV. W ramach kampanii wykorzystano spoty edukacyjne, filmy, które umieszczono na stronie internetowej PSSE w Stalowej Woli.
- **„Profilaktyka wszawicy”** – informacja nt. „wszawicy” (plakaty, broszury edukacyjne, ulotki i prezentacje) zostały umieszczone na stronie internetowej PSSE oraz przekazane zostały do przedszkoli i szkół na terenie powiatu stalowowolskiego. Przeprowadzono również instruktaże nt. „profilaktyki wszawicy” dla dyrektorów przedszkoli i szkół na terenie powiatu stalowowolskiego.
- **„Bezpieczeństwo dzieci podczas wypoczynku letniego i zimowego”** – działaniami objęto 266 dzieci na terenie powiatu stalowowolskiego w wieku od 7-11 lat. Zakres tematyczny

prowadzonych działań obejmował: instruktaże merytoryczne dotyczące częstego mycia i dezynfekcji rąk, zakrywania ust i nosa, upowszechnienie informacji i propagowanie zdrowego stylu życia (zasad bezpiecznego wypoczynku, wpływu aktywności fizycznej, zdrowego odżywiania i higieny osobistej na zdrowie i życie ludzi), edukacja w zakresie szkodliwości alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych ze szczególnym uwzględnieniem dopalaczy, profilaktyka chorób zakaźnych (HIV/AIDS, zatrucia pokarmowe).

- **W ramach działań edukacyjno-profilaktycznych w obszarze „nowych narkotyków”** – we współpracy z Komendą Powiatową Policji zorganizowano w dniu 27.02.2020 r. w świetlicy „Tęcza” w Stalowej Woli debatę społeczną „Narkotyki i dopalacze wśród nieletnich” w ramach cyklu „Porozmawiajmy o bezpieczeństwie – możesz mieć na nie wpływ”. W debacie uczestniczyli pedagodzy, przedstawiciele instytucji samorządowych – 30 osób. Podczas debaty pracownik PSSE zaprezentował prezentację pt. „Rynek nowych narkotyków na terenie powiatu stalowowolskiego”. Udzielono wywiadu telewizji „Stella” nt. działań jakie podejmuje PSSE w walce z dopalaczami, podsumowano wspólne akcje profilaktyczne organizowane w placówkach oświatowych przez PSSE i KPP w Stalowej Woli.
- **W ramach działań informacyjno-edukacyjnych dot. profilaktyki SARS-CoV-2 przeprowadzono szkolenia zorganizowane przez PSSE w Stalowej Woli:**
 - **Szkolenie w Komendzie Powiatowej Policji w Stalowej Woli** – przedstawiono wytyczne GIS i MSWiA dla Policji oraz informacje ogólne dotyczące koronawirusa SARS-CoV-2. Zaprezentowano środki ochrony osobistej (maseczki, gogle, kombinezon) omówiono ich zastosowanie, klasę i rodzaj. Omówiono zasady nakładania i zwalniania osób z kwarantanny.
 - **Szkolenie w Powiatowym Szpitalu Specjalistycznym w Stalowej Woli** – przedstawiono procedury związane z zabezpieczeniem przeciwepidemicznym w przypadku kontaktu z chorymi podejrzanymi na COVID-19. Omówiono konieczności stosowania środków ochrony indywidualnej oraz wydzielenia stref umożliwiających izolację pacjentów podejrzanych do czasu uzyskania wyników badań laboratoryjnych.
 - **Szkolenie w SPZOZ w Stalowej Woli przy ul. Kwiatkowskiego 1** – przedstawiono procedury związane z zabezpieczeniem przeciwepidemicznym w przypadku kontaktu z chorymi podejrzanymi na COVID-19. Omówiono konieczności stosowania środków ochrony indywidualnej oraz wydzielenie stref umożliwiających izolację pacjentów podejrzanych do czasu uzyskania wyników badań laboratoryjnych.
 - **Szkolenie w Liugong Dressta Machinery Sp. z o.o.** – spotkanie z pracownikami firmy na temat zagrożeń związanych z towarami importowanymi z Chin oraz zasad postępowania w tym zakresie. Omówiono ogólne informacje dot. koronawirusa SARS-CoV-2 oraz zasady profilaktyki.

Na stronie internetowej PSSE umieszczono informacje oraz materiały edukacyjne dot. aktualnej sytuacji epidemiologicznej: plakaty i ulotki SARS-CoV-2, film informacyjny COVID-19, koronawirus: informacje i zalecenia, instrukcja mycia rąk.

VIII. Podsumowanie

1. W następstwie ogłoszenia od dnia 20 marca 2020 r. na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii w związku z zakażeniami wirusem SARS-CoV-2, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli zdecydowaną większość sił i środków skierował na realizację działań mających na celu przeciwdziałanie i zwalczanie epidemii COVID-19:
 - Przeprowadzono 5896 działań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, w tym 4305 wywiadów epidemiologicznych oraz 1591 kontroli wspólnie z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Stalowej Woli dot. przestrzegania obowiązujących wymagań w zakresie ograniczeń, nakazów i zakazów wydanych w związku z wystąpieniem stanu epidemii (żaden zakład na terenie powiatu nie wznowił nielegalnie działalności, a w zakładach mogących funkcjonować przestrzegano obowiązujące obostrzenia). Ponadto, PPIS w Stalowej Woli wydał 2022 decyzje z rygorem natychmiastowej wykonalności dot. obowiązku kwarantanny / izolacji w warunkach domowych, a za nieprzestrzeganie obowiązku kwarantanny nałożył dwie kary pieniężne w wysokości po 1000 zł każda. W związku z wystąpieniem zakażeń wywołanych wirusem SARS-CoV-2 u nauczycieli i/lub

podopiecznych w placówkach nauczania i wychowania dzieci i młodzieży, PPIS w Stalowej Woli w 2020 r. zaopiniował pozytywnie 12 wniosków w sprawie zawieszenia zajęć w klasach/grupach, w których wystąpiło zagrożenie epidemiologiczne (6 szkół i 6 przedszkoli).

- **Podejmowane w 2020 r. działania mające na celu przeciwdziałanie i zwalczanie epidemii COVID-19, skutecznie zminimalizowały pojawiające się ogniska zakażeń, zwłaszcza w placówkach oświatowych i zakładach pracy, dzięki czemu nie odnotowano dużych ognisk, poza zakażeniami szpitalnymi.**
 - **PPIS w Stalowej Woli odnotował bardzo dobrą współpracę z obywatelami, przedsiębiorcami, urzędnikami różnych instytucji, w szczególności z policjantami KPP w Stalowej Woli, w zakresie przestrzegania obostrzeń i ograniczeń związanych z epidemią i jest przekonany, że właściwa komunikacja ze społeczeństwem zaowocowała ograniczeniem rozprzestrzeniania się zakażeń wirusem SARS-CoV-2.**
2. PPIS w Stalowej Woli prowadzi stały nadzór i monitoring nad chorobami zakaźnymi i innymi zagrożeniami poprzez ich codzienną rejestrację, analizę i podejmowanie działań zapobiegających szerzeniu się tych chorób – z analizy otrzymanych zgłoszeń pozostałych chorób zakaźnych wynika, że sytuacja w naszym powiecie utrzymuje się na poziomie lat ubiegłych i nie wymaga podejmowania szczególnych działań. Niemniej jednak, należy dążyć do zwiększenia liczby osób zaszczepionych przeciwko grypie, szczególnie dzieci, osób starszych, chorych przewlekle oraz osób z grup ryzyka. Liczba zaszczepionych przeciwko grypie mieszkańców powiatu nadal nie przekracza 2% (1,77%).
3. Pomimo obciążenia organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej dodatkowymi obowiązkami wynikającymi z działań mających na celu przeciwdziałanie i zwalczanie epidemii COVID-19 oraz ograniczeń w funkcjonowaniu obiektów podlegających nadzorowi (m.in. pływalni, hoteli, siłowni, zakładów kosmetycznych i fryzjerskich, restauracji, szkół, przedszkoli, żłobków itp.), Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli realizował również inne ustawowe zadania mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców powiatu stalowowolskiego – przeprowadzono łącznie 6715 kontroli, pobrano do badań laboratoryjnych 506 próbek, w Oddziale Laboratoryjnym PSSE w Stalowej Woli wykonano 7457 badań próbek z nadzoru oraz od klientów zewnętrznych (badania wody w nowo otwieranych obiektach, szkołach, przedszkolach itp.):
- Podobnie jak w latach ubiegłych, Państwowa Inspekcja Sanitarna w ramach kontroli urzędowej prowadziła badania próbek wody w pełnym zakresie parametrów, zgodnie z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Wyniki prowadzonego w 2020 r. monitoringu nie wykazały występowania wysoce niebezpiecznych dla zdrowia wskaźników, a przedsiębiorstwa wodociągowe realizowały obowiązek prowadzenia kontroli wewnętrznej jakości wody zgodnie z ustalonymi z Państwową Inspekcją Sanitarną harmonogramami. Oceniając sytuację zbiorowego zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia za rok 2020, PPIS w Stalowej Woli stwierdził, że mieszkańcy powiatu stalowowolskiego spożywali wodę dobrej jakości, ocenioną jako przydatną do spożycia przez ludzi. Również jakość wody w nadzorowanych pływalniach oraz miejscach okazjonalnie wykorzystywanych do kąpieli spełniała w 2020 r. obowiązujące wymagania. Ponadto, z uwagi na zagrożenie przeniesienia zakażeń (m.in. zakażenie wirusami HIV, HBV, HCV, grzybice) w zakładach świadczących usługi w zakresie pielęgnacji i upiększania ciała zabiegami, przy których mogło dojść do naruszenia ciągłości tkanek ludzkich, zwracano szczególną uwagę na przestrzeganie opracowanych i wdrożonych procedur zapewniających ochronę przed zakażeniami oraz chorobami zakaźnymi.
 - W okresie letnim prowadzono wzmożony nadzór nad zakładami produkcji żywności oraz zakładami żywienia zbiorowego, zwłaszcza obiektów zlokalizowanych w miejscach wypoczynku dzieci, młodzieży i osób dorosłych. W okresie od 01.05.2020r. do 31.08.2020r. przeprowadzono, w dniach wolnych od pracy (soboty, niedziele i święta) oraz w dniach roboczych w godzinach popołudniowych 23 kontrole – za stwierdzone podczas nieprawidłowości nałożono 4 mandaty karne na kwotę 600 zł (dla porównania w 2019 r.

przeprowadzono 33 kontrole podczas których nałożono 12 mandatów karnych na kwotę 1700 zł).

Z uwagi na trwającą epidemię COVID-19 zakłady żywienia zbiorowego nie prowadziły działalności w sposób ciągły, a część z nich w ogóle jej nie prowadziła. Niemniej jednak, z uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego gości, skontrolowano zakłady, w których były organizowane imprezy okolicznościowe (w czasie, kiedy działalność takich zakładów była dopuszczona prawem). Na terenie powiatu stalowowolskiego znajduje się 5 zakładów prowadzących działalność wyłącznie w zakresie organizowania imprez typu wesela, komunie itp. Jeden z tych zakładów nie prowadził działalności w 2020 r., pozostałe 4 obiekty zostały skontrolowane w trakcie przygotowywania żywności na przyjęcia okolicznościowe – w jednym zakładzie stwierdzono nieprawidłowości, za które nałożono na właściciela mandat karny w wysokości 100 zł.

- W porównaniu z rokiem poprzednim warunki higieny pracy w zakładach pracy nie pogorszyły się. W związku z sytuacją epidemiczną w kraju odnotowano wzrost kontroli produktów biobójczych w stosunku do roku ubiegłego. Ponadto, w ubiegłym roku po rozpatrzeniu wniesionych zgłoszeń podejrzeń chorób zawodowych, PPIS w Stalowej Woli wydał 3 decyzje o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 14 decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. W 2020 r. nie odnotowano na terenie powiatu stalowowolskiego podmiotów ani osób fizycznych, które wprowadzałyby do obrotu środki zastępcze, prowadzono współpracę z Powiatowym Szpitalem Specjalistycznym w Stalowej Woli w zakresie zgłoszeń zatrucień środkami zastępczymi oraz nowymi substancjami psychoaktywnymi.
4. Podobnie jak w latach ubiegłych, realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Stalowej Woli współpracował m.in. z Komendą Powiatową Policji w Stalowej Woli, Powiatowym Lekarzem Weterynarii w Stalowej Woli, Powiatowym Inspektorem Nadzoru Budowlanego w Stalowej Woli, Podkarpackim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska, Instytutem Medycyny Pracy w Łodzi, Wojewódzkim Ośrodkiem Medycyny Pracy w Rzeszowie oraz władzami samorządów gminnych.

SPIS TREŚCI

I. STAN SANITARNY PODMIOTÓW PROWADZĄCYCH DZIAŁALNOŚĆ LECZNICZĄ I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH.....	4
1. Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych.....	4
2. Szczepienia ochronne.....	6
3. Stan sanitarny podmiotów wykonujących działalność leczniczą.....	6
II. STAN SANITARNY ŚRODOWISKA	7
1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.....	7
2. Ocena jakości wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli.....	10
3. Jakość wody na pływalniach	10
4. Stan sanitarny obiektów użyteczności publicznej	11
5. Monitoring bakterii <i>Legionella</i> sp. w instalacjach wewnętrznych ciepłej wody.....	11
III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOSCI I ŻYWIENIA.....	12
1. Zakres nadzoru sanitarnego.....	12
5. System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF)	15
6. System wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych kosmetykach – RAPEX.....	16
7. Działalność pozaplanowa, akcyjna	16
IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW PRACY.....	16
1. Środowisko pracy.....	16
2. Działania dot. zakazu wprowadzania obrotu środków zastępczych (nowe substancje psychoaktywne).....	17
V. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE W PLACÓWKACH NAUCZANIA, WYCHOWANIA I WYPOCZYNKU DZIECI I MŁODZIEŻY	17
VI. DZIAŁALNOŚĆ ZAPOBIEGAWCZEGO NADZORU SANITARNEGO	18
VII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATOWY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA.....	19
VIII. PODSUMOWANIE.....	21